

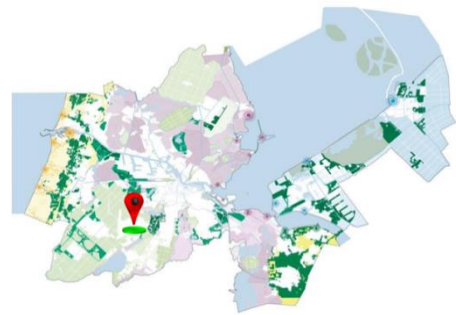
Landschapsverhalen van de Metropoolregio Amsterdam

Avontuurlijk Amstelland

Landschapstype: voormalig veenweidelandschap

Gebied: Amstelland

Informatie: Hans Buijze, IVN Amstelveen

Inleiding in een notendop

Het Amstelland kenmerkt zich door een authentiek weidelandschap waar vele weidevogels hun plekje hebben gevonden. We zijn te gast bij Hans Buijze, natuurgids van IVN Amstelveen, die prachtig woont aan de zuidpunt van Amstelveen, uitkijkende op de weidse Bovenkerkerpolder. Hans is inmiddels met pensioen en heeft zijn werkende leven in het onderwijs carrière gemaakt. Via een vogelcursus en later een Natuurgidsencursus bij IVN Amstelveen heeft hij zijn didactische talenten in kunnen zetten voor natuureducatie. Met name over de historie van het landschap en over weidevogels kan hij uren aan een stuk vertellen.

Historie in vogelvlucht

Het Amstelland kenmerkt zich door uitgestrekte weiden op voornamelijk kleigronden. Toen de zee zich terugtrok na de laatste ijstijd ontstond er een dik veenpakket in het Amstelland (van soms wel 10 meter dik). In de middeleeuwen is het veen grotendeels ontgonnen en ingeklonken ten faveure van de landbouw. De afwatering vond plaats via de Amstel, waarbij het afwateren van percelen zorgde voor daling van het poldergebied. Daarom ligt de Amstel veel hoger in het landschap. De droogmakerijen in het Amstelland liggen op zo'n 5 meter onder NAP waardoor bemaling nodig is om de percelen droog te houden. In het Amstelland vind je nog enkele veenweidegebieden zoals de Ronde Hoep en de Bovenlanden. Dit veen is niet afgegraven vanwege een mindere kwaliteit. Bij de Bovenlanden was er bovendien een Amsterdams weeshuis eigenaar van de gronden en die voorzag al dat het afgraven van veen problemen zou gaan opleveren met de waterhuishouding!

Een levendig landschap

In het Amstelland zijn vele boeren (m.n. melkveehouders) die zich inspinnen voor de weidevogels. Je vindt in het Amstelland vele bloemrijke graslanden waar soorten als de goudplevier en de wulp in grote aantallen in het voorjaar neerstrijken. Ook indrukwekkend om te zien zijn de lepelaar en de zilverreiger. Afgelopen winter was er bovendien een paartje velduilen te aanschouwen! Het weidevolgellandschap zorgt ook voor een rijke biodiversiteit. Voor insecten, bijen en vlinders zijn de bloemrijke randen en velden van levensbelang. Natte natuurparels als de Ronde Hoep zorgen ervoor dat ook watervogels zoals slobenden, bergeenden en zelfs de zomertaling dit gebied graag aandoen.

Verbeeldende verhalen

Beschermer van het Amstelland

Hans zet zich al vele jaren in voor de bescherming van het natuurlijke landschap van het Amstelland. Vanuit IVN Amstelveen zorgt hij samen met 50 andere vrijwilligers van IVN Amstelveen voor de bescherming van de weidevogels. Voorheen gebeurde dat vooral door het veld te lopen en stokjes te plaatsen bij nesten van weidevogels. Tegenwoordig liggen veel nesten veilig op laat gemaaid land en gaat het meer om monitoring van weidevogels en met de verrekijker het landschap in te turen. Van belang is om een goede relatie op te bouwen met de boeren in het Amstelland. Mede door met ze te praten en ze te laten zien waar veel weidevogels broeden, passen de meesten hier hun bedrijfsvoering op aan. Bijvoorbeeld door later te maaien en door bloemrijk grasland in stand te houden. Vanuit Stichting Beschermers Amstelland zet Hans zich ook op beleidsniveau in voor het behoud van het karakteristieke weidelandschap. Ook bij politici en ambtenaren is het van belang om veel met ze te praten en verbeeldende landschapsverhalen te gebruiken om ze actief te betrekken.

Op de fiets op zoek naar weidevogels

Aangezien het Amstelland bestaat uit uitgestrekte weidegebieden is de fiets een ideaal vervoermiddel om op excursie te gaan en verschillende hotspots voor weidevogels aan te doen. Hans organiseert ieder jaar een fietsexcursie waarbij er eerst een stuk gefietst wordt zonder tussenstops. De deelnemers worden dan gevraagd wat ze allemaal gezien en gehoord hebben. Vaak zijn de waarnemingen beperkt en heeft men alleen wat vogels gehoord. Door rustig terug te fietsen en bij bepaalde plekken stil te staan blijkt er heel wat meer te beleven zijn in het landschap. Door goed te turen door de verrekijker kan je een breed palet aan weidevogels ontdekken. Ook het historische landschap met de kenmerkende geulen merk je op wanneer je opletend kijkt over de horizon en aandachtig luistert naar de verhalen van de natuurgids!

Natuurbeleving staat centraal

Tijdens de excursies die Hans geeft staat natuurbeleving centraal. Alleen maar feitenkennis is niet iets waarvoor je op excursie gaat. 'Mensen willen iets bijzonders beleven, waarbij leuke feitjes en anekdotes de excursie kunnen opleuken maar niet de hoofdmoot zijn'. Hans is ook betrokken bij de organisatie van de Amstellanddag waarbij ieder jaar duizenden bezoekers het landschap komen beleven met al hun zintuigen. Je kan er heerlijke streekproducten proeven, geurende bloementuinen bezoeken, naar vogelgeluiden luisteren en ontspannen over het weidelandschap heen turen. Afgelopen jaar stond er een standje van de Weidevogelbescherming op een verlaten plek in de Bovenkerkerpolder. Veel bezoekers die vlak in de buurt woonden bleken er nog nooit geweest te zijn en verbaasden zich over al het natuurschoon!

De toekomst van het Amstelland

Het weidse, open en groene landschap van het Amstelland wordt hooggewaardeerd, zowel door de mensen die er wonen als door vele recreanten en toeristen. Door de grote woningbouwopgave in en rondom Amsterdam staat het gebied echter constant onder druk. Als beschermer van het Amstelland zet Hans zich actief in om het landschap niet te laten 'verrommelen' door woningbouw en (massa)toerisme. De boeren spelen als grootste landeigenaren een belangrijke rol in het behoud van het karakteristieke landschap. Nu zijn er nog veel boeren die natuur en landschap een warm hart toe dragen maar dit is nog maar de vraag voor de toekomst. Vele agrarische gronden zijn inmiddels verkocht aan speculerende projectontwikkelaars. Soms passeren wilde plannen de revue zoals het volbouwen van polders of het ontwikkelen van grootschalige waterrecreatie. Gelukkig zijn veel van deze plannen uiteindelijk bijgestuurd, mede door de Beschermers van het Amstelland.